

Franchising, m.m.

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet fyra motioner från den allmänna motionstiden år 2003. Motionsyrkandena gäller franchising, avtalsvillkor mellan näringsidkare och elektroniska signaturer.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden, främst med hänvisning till pågående utrednings- och beredningsarbete inom Regeringskansliet.

I betänkandet finns tre reservationer.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Utskottets överväganden.....	4
Franchising.....	4
Avtalsvillkor mellan näringsidkare.....	6
Elektroniska signaturer.....	8
Reservationer.....	11
1. Franchising, punkt 1 (kd, v)	11
2. Avtalsvillkor mellan näringsidkare, punkt 2 (kd, v)	12
3. Elektroniska signaturer, punkt 3 (m)	12
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	14
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2003	14

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Franchising**

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:L230 och 2003/04:L259.

Reservation 1 (kd, v)

2. **Avtalsvillkor mellan näringsidkare**

Riksdagen avslår motion 2003/04:L293.

Reservation 2 (kd, v)

3. **Elektroniska signaturer**

Riksdagen avslår motion 2003/04:N248 yrkande 16.

Reservation 3 (m)

Stockholm den 22 januari 2004

På lagutskottets vägnar

Inger René

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Inger René (m), Marianne Carlström (s), Raimo Pärssinen (s), Jan Ertsborn (fp), Christina Nenes (s), Hillevi Larsson (s), Yvonne Andersson (kd), Tasso Stafilidis (v), Maria Hassan (s), Bertil Kjellberg (m), Rezene Tesfazion (s), Martin Andreasson (fp), Viviann Gerdin (c), Anneli Särnblad Stoors (s), Henrik von Sydow (m), Niclas Lindberg (s) och Johan Löfstrand (s) .

Utskottets överväganden

Franchising

Utskottets förslag i korthet

Motionsyrkanden med krav på lagstiftning om franchising bör avslås. Utskottet hänvisar till pågående utredningsarbete inom Regeringskansliet. Jämför reservation 1 (kd, v).

Inledning

Franchising är en form av samverkan mellan två näringsidkare, franchisegivaren och franchisetagaren. Den förstnämnde upplåter genom ett franchiseavtal åt en eller flera franchisetagare rätten att mot ersättning sälja varor eller tjänster under ett visst namn eller ett visst kännetecken som tillhandahålls av franchisegivaren. Franchising utmärks av ett gemensamt uppträdande utåt från franchisegivarens och franchisetagarens sida. Franchisetagarens verksamhet bedrivs dock i eget namn och för egen räkning. Villkoren för verksamheten regleras vanligen genom ett standardavtal mellan parterna.

Med anledning av ett riksdagsbeslut om att regeringen borde utreda de frågor och problem av juridisk natur som kan aktualiseras i samband med franchising tillsattes år 1984 Franchiseutredningen (bet. NU 1983/84:3). År 1987 överlämnade utredningen betänkandet (SOU 1987:17) Franchising. Betänkandet innehöll ett förslag till lag om franchising. Regeringen beslutade hösten 1991 att lägga utredningen till handlingarna.

Någon lagstiftning som direkt tar sikte på franchising finns således inte i Sverige.

Förhållandena i andra länder m.m.

Inom EU har endast ett fåtal länder infört lagstiftning om franchising, Frankrike år 1989 och Spanien år 1996. I Kanada och USA handhas lagstiftning om franchising på delstatsnivå, och i USA finns lagstiftning om franchising i de flesta delstater (se Redogörelse för lagutskottets studieresa till Island, Kanada och USA den 24 juni–10 juli 1997). I Australien finns numera federal lagstiftning om franchising (se Redogörelse för lagutskottets delegationsresa till Australien och Nya Zeeland den 25 augusti–10 september 2000).

Inom Unidroit, ett internationellt institut för harmonisering av privaträtten, har under lång tid pågått ett franchiseprojekt. I september 1998 publicerades en handbok som behandlar olika frågor vid internationell franchising, Guide to International Master Franchise Arrangements. Därefter var arbetet inriktat på utarbetandet av en modelllag för nationell lagstiftning om franchising. I september 2002 antog Unidroits generalförsamling en sådan modelllag, Model Franchise Disclosure Law. Modellagen är avsedd att vara en inspirationskälla

för de länder som överväger att införa lagstiftning om franchising. Modellagen är en s.k. disclosure law, dvs. den reglerar endast vilken information som en franchisegivare skall ge en tilltänkt franchisetagare i syfte att göra det möjligt för franchisetagaren att fatta ett välinformerat beslut om han eller hon skall ingå ett franchiseavtal eller inte. Däremot innehåller modellagen inte några bestämmelser om själva franchisingförhållandet, såsom rätten att häva avtalet och verkningarna därav.

Franchising och konkurrensrätten

Konkurrenslagen (1993:20) innehåller bl.a. förbud mot konkurrensbegränsande samarbete mellan företag. EG:s konkurrensregler har stått som förebild för den svenska konkurrenslagen. Franchising berörs av konkurrensrätten på så sätt att det för vissa grupper av avtal mellan företag görs undantag från det generella förbudet mot konkurrensbegränsande samarbete. Grunden för dessa undantag är att de avtal som avses i allmänhet anses förbättra varudistributionen och utbudet av tjänster samt ge även konsumenterna och andra slutanvändare en skälig andel av de fördelar som uppnås. Ett sådant gruppundantag finns för s.k. vertikala avtal. Franchiseavtal hör till denna kategori.

Med stöd av konkurrenslagen har i olika regeringsförordningar meddelats gruppundantag som motsvarar dem som gäller inom EU. Franchiseavtal omfattas av förordningen (2000:1193) om gruppundantag enligt 17 § konkurrenslagen (1993:20) för vertikala avtal, som trädde i kraft den 1 januari 2001 och gäller till utgången av december 2005. Med vertikala avtal avses i förordningen avtal som ingås mellan två eller flera företag vilka, inom ramen för avtalet, är verksamma i olika led i produktions- eller distributionskedjan och som avser villkoren för parternas inköp, försäljning eller återförsäljning av vissa varor eller tjänster.

Motionerna

Yvonne Andersson (kd) anför i motion L230 att franchising rätt använd är en bra samverkansform mellan företag. Varje enskild franchisetagare är dock, enligt motionären, alltid en svag part i förhållande till franchisegivaren. Motionären anser att det krävs lagstiftning som skyddar den svagare parten för att företagsformen franchising skall fungera tillfredsställande. En sådan lagstiftning bör ge franchisetagare en förhandlingsrätt gentemot franchisegivaren. Vidare behöver lagstiftningen innehålla bestämmelser om bl.a. informationskyldighet för franchisegivare, avtals upphörande och kostnadsfördelningen vid ett skiljedomsförfarande. I motionen yrkas ett tillkännagivande om behovet av lagstiftning på detta område.

Liknande synpunkter förs fram i motion L259 av Börje Vestlund (s). I motionen betonas att franchising rätt använd är en företagsform som är väl lämpad för den som utan alltför stor kapitalinsats vill bli egenföretagare men att franchiseavtal ofta kännetecknas av en stark ensidighet till franchisegivarens fördel. Motionären anser att den grupp av småföretagare som är franchisetagare har en sådan beroendeställning som motiverar att de bör få ett

minimiskydd i lagstiftningen. En sådan lagstiftning bör innehålla bestämmelser om bl.a. förhandlingsrätt för franchisetagare, informationsskyldighet för franchisegivare och regler för uppsägning av franchiseavtal. Beträffande skiljeklausuler anser motionären att ett minimikrav bör vara att franchisegivaren skall betala hela eller större delen av kostnaderna vid ett skiljeförfarande. I motionen yrkas ett tillkännagivande i enlighet med det anförda.

Utskottets ställningstagande

Motioner med yrkanden om lagstiftning om franchising har varit föremål för behandling av riksdagen vid åtskilliga tillfällen sedan början av 1980-talet. När utskottet våren 2002 behandlade motioner med krav på lagstiftning om franchising var de frågor som togs upp i de då aktuella motionerna föremål för en omfattande remissbehandling. I betänkande 2001/02:LU12 ansåg sig utskottet inte ha någon anledning att frångå sina tidigare ställningstaganden och avstyrkte bifall till motionerna. Riksdagen följde utskottet. I betänkandet framhöll utskottet emellertid vikten av att regeringen har en beredskap för att överväga lagstiftning och att spörsmålet i Sverige hanteras på ett sätt som står i överensstämmelse med den internationella utvecklingen. Utskottet anförde vidare att det kunde vara lämpligt att regeringen, så snart det då pågående arbetet inom Unidroit med en modellag för franchising är färdigt, överväger frågan om svensk lagstiftning på området.

Motioner med krav på lagstiftning om franchising behandlades senast våren 2003 i betänkande 2002/03:LU4. Utskottet hänvisade då till ett aviserat utredningsarbete inom Regeringskansliet.

Enligt vad utskottet erfarit har Justitiedepartementet hösten 2003 gett en sakkunnig person i uppdrag att biträda departementet med att göra en analys av modellagen och utreda i vilken utsträckning en lag av det slag som tagits fram inom Unidroit bör införas i Sverige och hur den i så fall närmare bör vara utformad. I arbetet ingår även att bedöma behovet av ytterligare åtgärder för att stärka franchisetagarnas ställning. Arbetet skall vara slutfört senast den 31 oktober 2004.

Utskottet ser med tillfredsställelse på det arbete som nu inletts inom Justitiedepartementet. Resultatet av pågående arbete bör inte föregripas genom några uttalanden från riksdagens sida. Med det anförda föreslår utskottet att riksdagen avslår motionerna L230 och L259.

Avtalsvillkor mellan näringsidkare

Utskottets förslag i korthet

En motion med krav på en utredning som skall lägga fram förslag som ökar möjligheterna att jämka avtal mellan näringsidkare bör avslås. Jämför reservation 2 (kd, v).

Avtalslagen

Enligt 36 § avtalslagen (1915:218), som är en s.k. generalklausul, får avtalsvillkor jämkas eller lämnas utan avseende om villkoret är oskäligt med hänsyn till avtalets innehåll, omständigheterna vid avtalets tillkomst, senare inträffade förhållanden och omständigheterna i övrigt. Vid prövningen skall särskild hänsyn tas till behovet av skydd för den som i egenskap av konsument eller annars intar en underlägsen ställning i avtalsförhållandet.

I den juridiska litteraturen har uppfattningen framförts att en skiljeklausul i avtal mellan näringsidkare bör jämkas endast i extrema fall (Grönfors, Avtalslagen, tredje uppl., 1995, s. 242).

Rättspraxis

Frågan om jämkning av avtal mellan näringsidkare har varit föremål för avgöranden av Högsta domstolen.

Avgörandena i rättsfallen NJA 1987 s. 639 och 1992 s. 290 gällde båda jämkning av skiljeklausuler. I det förstnämnda rättsfallet konstaterade domstolen att skiljeklausuler i avtal mellan näringsidkare och konsument ofta kan väcka betänkligheter. Detta beror, anfördes det, främst på att kostnaderna för skiljeförfarandet, vilka inte omfattas av rättshjälpsystemet, kan utgöra en tung börda för konsumenten som i regel är den ekonomiskt svagare parten. Med hänsyn till risken att åsamkas stora kostnader kan konsumenten se sig mer eller mindre nödsakad att avstå från att göra sin rätt gällande. I fråga om skiljeklausuler i avtal mellan näringsidkare som är jämställda bör, uttalade Högsta domstolen vidare, enligt förarbetena till 36 § avtalslagen jämkning som regel inte komma i fråga. Beträffande det aktuella avtalet mellan parterna (ett avtal om handelsagentur) konstaterade domstolen att avtalet skiljer sig väsentligt från ett avtal mellan jämställda näringsidkare; snarare framträdde vissa likheter med ett anställningsförhållande. Den underlägsne parten i förhållandet ansågs av Högsta domstolen ha varit i behov av samma skydd som en konsument mot ett skiljeavtal med åtföljande kostnadsrisker, och skiljeklausulen borde därför såsom oskälig lämnas utan avseende.

I 1992 års rättsfall, som gällde fråga om jämkning av skiljeklausul i ett franchiseavtal, uttalade Högsta domstolen att det inte föreligger skäl att generellt lämna en skiljeklausul i franchiseavtal utan avseende. Som regel bör därför en vanlig skiljeklausul anses innebära rättegångshinder. Ett annat ställningstagande kan emellertid enligt domstolen vara påkallat i vissa fall, t.ex. om avtalet har likheter med ett anställningsförhållande eller då en resurssvag franchisetagare behöver samma skydd som en konsument mot kostnadsriskerna med ett skiljeavtal. Vad som framkommit i målet om avtalets tillkomst och innehåll eller vad som upplysts om franchisetagarens förhållanden kunde emellertid enligt Högsta domstolen inte anses utgöra tillräckliga skäl att frånga regeln om skiljeklausuls giltighet.

Motionen

I motion L293 hänvisar Yvonne Andersson m.fl. (kd) till det skydd som lagstiftningen i många avseenden ger en konsument som den svagare parten i ett avtalsförhållande. Motsvarande skydd finns inte för småföretagare. Dessa kan emellertid ofta befinna sig i en underlägsen position i ett mellanhavande med ett större företag eller en koncern. I motionen framhålls att en kostsam juridisk process är ett betydligt större problem för småföretagaren än för den stora koncernen med helt andra ekonomiska förutsättningar. Det leder många gånger till att småföretagaren tvingas avstå från att processa om ett berättigat krav. I motionen konstateras vidare att avtal mellan näringsidkare ofta innehåller en skiljeklausul. Till nackdelarna med ett skiljedomsförfarande hör att det är en dyr process, vilket drabbar småföretagaren. Det hör till ovanligheterna att domstol jämkar en skiljeklausul i ett avtal mellan näringsidkare. Det bör, enligt motionärerna, domstolarna ges större möjlighet till. Motionärerna anser att bruket av skiljeklausuler och det faktum att oskäligen avtal inte jämkas i någon större omfattning visar att spelreglerna mellan större och mindre företag inte fungerar. I motionen begärs att regeringen skall tillsätta en utredning med uppgift att lägga fram förslag till åtgärder för att öka möjligheterna att jämka oskäligen avtal mellan näringsidkare.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har behandlat liknande motionsyrkanden vid ett flertal tillfällen, senast våren 2003 i betänkande 2002/03:LU4. Utskottet har avstyrkt bifall till motionsyrkandena, och riksdagen har beslutat i enlighet med utskottets förslag. Utskottet har nu, liksom tidigare uttalats, en viss förståelse för de synpunkter som förs fram i motionen. Vad som framkommit i ärendet utgör emellertid inte tillräckliga skäl att nu förorda bifall till motionen.

Ställningstagandet innebär inte att frågan om förändringar när det gäller möjligheterna att jämka avtal mellan näringsidkare därmed en gång för alla skulle vara avgjord. Möjligtvis kan det finnas skäl att återkomma till spörsmålet när det i föregående avsnitt redovisade utredningsarbetet rörande franchising har avslutats.

Med det anförda föreslår utskottet att riksdagen avslår motion L293.

Elektroniska signaturer

Utskottets förslag i korthet

Ett motionsyrkande med begäran om avskaffande av formkrav i lagstiftningen som omöjliggör användandet av elektroniska signaturer bör avslås. Utskottet hänvisar till pågående arbete inom Regeringskansliet. Jämför reservation 3 (m).

Bakgrund

I såväl civilrättslig som annan lagstiftning anges i vissa fall s.k. formkrav. De kan avse krav på att ett dokument eller meddelande skall ha en viss form eller tillkomma på ett visst sätt för att få en viss rättsverkan. Som exempel kan nämnas krav på namnteckning eller undertecknande.

Formkrav kan hindra att elektronisk kommunikation eller dokumentation används, genom att uttryckligen utesluta elektroniska rutiner eller genom att det råder osäkerhet om hur de skall tillämpas på elektroniska rutiner.

Motionen

Bo Lundgren m.fl. (m) anser i motion N248 att lagstiftningen på några områden behöver anpassas eller förtydligas för att främja IT-utvecklingen. I motionen begärs ett tillkännagivande om att regeringen skall lägga fram förslag om att anpassa lagstiftningen och avskaffa sådana formkrav som omöjliggör användandet av elektroniska signaturer (yrkande 16).

Utskottets ställningstagande

Utskottet erinrar om att regeringen den 24 januari 2002 beslutade att Regeringskansliet departementsvis skulle se över gällande formkrav i lagar och förordningar och överväga behoven av förändringar i syfte att undanröja onödiga hinder för elektronisk kommunikation och elektronisk dokument- och ärendehantering (Ju2002/462). För att samordna arbetet inrättades inom Regeringskansliet en arbetsgrupp, i vilken departementen företrätts av chefs-tjänstemän eller chefer för rättssekretariaten. Arbetsgruppen antog namnet FORMEL-gruppen. Resultatet av översynen presenterades den 15 april 2003 i departementspromemorian (Ds 2003:29) Formel – Formkrav och elektronisk kommunikation. I promemorian lämnas underlag för regeringens ställningstaganden till det vidare arbetet. När det gäller de formkrav som, enligt den bedömning som gjorts i promemorian, bör ändras anförs att det är av vikt att arbetet inte avstannar. Arbetet bör även fortsättningsvis ske i respektive departement utifrån de prioriteringar och förutsättningar som råder på varje område, men det bör finnas någon mekanism för samordning mellan departementen. I promemorian anförs vidare att regeringen bör överväga om, och i sådant fall i vilken form, de generella ställningstaganden som görs utifrån bedömningar som redovisas i promemorian bör underställas riksdagen. Det betonas att det är viktigt att nya formkrav utformas i kontakt med berörda myndigheter och parallellt med att nya elektroniska tjänster utvecklas. Vad som redovisats i promemorian bör också beaktas inom ramen för det arbete med regelförenkling som sker i Regeringskansliet och på myndigheterna. I promemorian anförs vidare att varje departement på lämpligt sätt bör uppmärksamma sina pågående kommittéer och utredningar på innehållet i rapporten och att nya hindrande formkrav inte bör införas på något område om det inte är särskilt motiverat.

Promemorian har remissbehandlats. Remisstiden gick ut den 27 oktober 2003. Beredningen fortsätter nu inom Regeringskansliet.

Mot bakgrund av vad som sålunda redovisats kan utskottet konstatera att det för närvarande inom Regeringskansliet pågår arbete i linje med motionsönskemålet. Utskottet anser att detta arbete inte bör föregripas genom något uttalande från riksdagens sida och föreslår att motion N248 yrkande 16 avslås.

Reservationer

1. Franchising, punkt 1 (kd, v)

av Yvonne Andersson (kd) och Tasso Stafilidis (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 1. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2003/04:L230 och 2003/04:L259.

Ställningstagande

Vi anser att franchising är en bra samverkansform mellan företag om den används på rätt sätt. Varje enskild franchisetagare är dock en svag part i förhållande till franchisegivaren. Franchiseavtal kännetecknas ofta av en stark ensidighet till franchisegivarens fördel. Det krävs därför lagstiftning som skyddar den svagare parten för att företagsformen franchising skall fungera tillfredsställande. En sådan lagstiftning bör innehålla bestämmelser om bl.a. förhandlingsrätt för franchisetagare, informationsskyldighet för franchisegivare, avtals upphörande och kostnadsfördelningen vid ett skiljedomsförfarande.

Unidroits generalförsamling antog i september 2002 en modellag för nationell lagstiftning om franchising. Justitiedepartementet har nu gett en sakkunnig person i uppdrag att biträda departementet med att utreda i vilken utsträckning en lag av det slag som tagits fram inom Unidroit bör införas i Sverige och hur den i så fall närmare bör vara utformad. Vi anser det vara helt klart att lagstiftning om franchising behövs i Sverige och att det därför saknas skäl att närmare överväga om lagstiftning bör införas. Regeringen bör utan onödig tidsutdräkt utifrån Unidroits modellag lämna förslag till riksdagen om lagstiftning som syftar till att skydda franchisetagarna i ett franchiseförhållande och att göra parterna mer jämbördiga.

Vad som anförts i reservationen bör enligt vår mening riksdagen, med bifall till motionerna L230 och L259, som sin mening ge regeringen till känna.

2. Avtalsvillkor mellan näringsidkare, punkt 2 (kd, v)

av Yvonne Andersson (kd) och Tasso Stafilidis (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 2. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:L293.

Ställningstagande

Konsumenter är, i egenskap av svagare part i avtalsförhållanden, i många avseenden skyddade genom lagstiftning. Motsvarande skydd finns emellertid inte för småföretagare som ofta kan befinna sig i en underlägsen position i ett mellanhavande med ett större företag eller en koncern. En kostsam juridisk process är ett betydligt större problem för småföretagaren än för den stora koncernen med helt andra ekonomiska förutsättningar. Detta leder många gånger till att småföretagaren tvingas avstå från att processa om ett berättigat krav. Vi kan vidare konstatera att avtal mellan näringsidkare ofta innehåller en skiljeklausul. Till nackdelarna med ett skiljedomsförfarande hör att det är en dyr process, vilket särskilt drabbar småföretagare. Skiljeklausuler anses allmänt oskäligen i avtal mellan en näringsidkare och en konsument. Däremot hör det till ovanligheterna att domstol jämkar en skiljeklausul i ett avtal mellan näringsidkare. Vi anser att domstolarna skall ges möjlighet att i större utsträckning än i dag jämka skiljeklausuler i avtal mellan näringsidkare. Bruket av skiljeklausuler och det faktum att oskäligen avtal inte jämkas i någon större omfattning visar att spelreglerna mellan större och mindre företag inte fungerar. Småföretagare kan bli i det närmaste rättslösa i en tvist med en stor koncern. Därför är det viktigt att det utreds vilka åtgärder som krävs för att stärka mindre företags ställning vid tvister. Vi begär att regeringen skall tillsätta en utredning med uppgift att lägga fram förslag till åtgärder för att öka möjligheterna att jämka oskäligen avtal mellan näringsidkare.

Vad som anförs i reservationen bör enligt vår mening riksdagen, med bifall till motion L293, som sin mening ge regeringen till känna.

3. Elektroniska signaturer, punkt 3 (m)

av Inger René (m), Bertil Kjellberg (m) och Henrik von Sydow (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 3. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:N248 yrkande 16.

Ställningstagande

I likhet med motionärerna anser vi att lagstiftningen behöver anpassas för att främja IT-utvecklingen. Det är en av de åtgärder som behövs för att skapa ett bättre företagsklimat och undanröja hinder för företagande. Som ett led i arbetet med regelförenkling bör regeringen lägga fram förslag om att anpassa existerande lagstiftning och avskaffa formkrav som omöjliggör användandet av elektroniska signaturer.

Vad som anförts i reservationen bör enligt vår mening riksdagen, med bifall till motion N248 yrkande 16, som sin mening ge regeringen till känna.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2003

2003/04:L230 av Yvonne Andersson (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om behovet av lagstiftning vad gäller franchising.

2003/04:L259 av Börje Vestlund (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om en lagstiftning som reglerar franchiseverksamheten i Sverige.

2003/04:L293 av Yvonne Andersson m.fl. (kd):

Riksdagen begär att regeringen tillsätter en utredning med uppgift att komma med förslag till åtgärder för att stärka mindre företags möjligheter att jämka oskäligen avtal mellan näringsidkare.

2003/04:N248 av Bo Lundgren m.fl. (m):

16. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag om att anpassa existerande lagstiftning och avskaffa formkrav som omöjliggör användandet av elektroniska signaturer i enlighet med vad som anförts i motionen (avsnitt 5.5.4).